

TALOUSARVIOALOITE 636/2008 vp

Määrärahan osoittaminen työttömien yhdistysten, nuorten työpajojen, katulähetysyhdistysten ja muun kolmannen sektorin toimintaan

Eduskunnalle

Kolmannen sektorin toiminnat ovat ottaneet sijansa yhteiskunnassamme. Vaikka työttömien yhdistysten edustajat ovat usein todenneet tavoitteekseen tehdä yhdistyksensä tarpeettomiksi, silti tarvetta on yhä. Emme pidä oikeana linjaa, jossa avustusrahat lopetetaan. Eri paikkakunnilla on suhteellisen pienillä avustusrahoilla saatu työllistettyä yhteensä satoja ihmisiä maakunnassamme. Aina kun jotakin tekee, niin jotakin saa, on totuus tänäkin aikana. Kun vaihtoehdoksi jää vain rahanmeno eikä tulosta työstä, tilanne ei ole oikein. Kolmannen sektorin yksi tärkeä tehtävä on myös auttaa ja ohjata ihmisiä eri elämänvaiheiden jälkeen työelämään.

Ajatus työllistymisestä työmarkkinoille on hyvä, mutta aina se ei vain eri syistä onnistu. Silloin kolmas sektori on korvaamattoman tärkeä antaessaan mahdollisuuden työhön tukirahoilla. Käydessäni eri työttömien yhdistysten ja nuorten työpajojen toimipisteissä niin maakunnassamme kuin Keuruullakin olen tavannut vain työstään iloisia ihmisiä. Jokaisen ja erityisesti nuoren kohdalla tämä merkitsee paljon. Tilanteiden ja asioiden parantuessa useimmat ovat sitten työllistyneet muille työmarkkinoille tai toimivat yrittäjinä. Tässäkin on tullut kiitettävän myönteistä tulosta.

Työ on jo sinänsä arvokas asia ihmiselle. Tätä mahdollisuutta tulee tarjota monin tavoin. Kuukaan ei saa jäädä osattomaksi. Kolmannen sektorin työtä tarjoaviin toimintoihin on löydettävä ratkaisut ja rahoitus. Kovan kilpailunkin maail-

massa jokaiselle on oltava tarjolla jotakin työtä. Työllä itsellään on paljon muitakin arvoja kuin välitön rahallinen tulo. Kuinka turvataan kolmannen sektorin toimijoiden toimintamäärärahojen jatkuminen, etteivät toiminnat keskeytyisi tai loppuisi?

Ensinnäkin laki ja asetus työllisyyspoliittisesta avustuksesta ei velvoita "työllistämään". Niissä puhutaan työllistymistä edistävistä toimenpiteistä. Joillakin yhdistyksillä työllistämisen lisäksi on kysymys ihmisten elämänlaatua parantavista toimenpiteistä. Jos ja kun yhdistyksen toiminta loppuu, niin loppuu myös kaikki edellä kerrottu. Yhdistyksen toiminta ei ole pelkkää työllistämistä. Se on ennen muuta yritystä valmentaa ihmisiä työelämään ja parantaa heidän elämänlaatuaan. Maksuttomat toimistopalvelut loppuvat, maksuton neuvonta esim. velka- ja eläkeasioissa loppuu, maksuton mahdollisuus lukea lehtiä kahviossa loppuu — eikä kahvista aina peritä maksua. Maksuton mahdollisuus käyttää nettiä tai muuten tietokonetta kahviossa loppuu.

Ylipäättään mahdollisuus matalan kynnyksen sosiaaliseen kanssakäymiseen toimistossa ja kahviossa loppuu. Sellaisen paikan puuttuminen, jossa voi vapaasti ja vertaistensa joukossa olla (mukaan lukien toimiston palkattu väki), saattaa johtaa ns. syrjäytymiseen. Mahdollisuus oppia työelämää ja sitä myötä palata normaaliin työelämään loppuu. Yhdistys on pystynyt järjestämään "työpaikan" talon omissa töissä ja talon ulkopuolissa töissä 6—10 henkilölle vuodessa erilais-

ten tukien avulla. Yhdistyksessä työssä olevilta ei vaadita tulosta. Ensimmäinen opeteltava asia on oppia tulemaan töihin töiden alkaessa ja lähteä pois töiden päättyessä.

Tällainen yhdistys on matalan kynnyksen työpaikka. Ruokapankkitoiminta loppuu. Vuonna 2007 yhdistys antoi 401 ruokalippua ruokapankin asiakkaille. Sitä emme tiedä, montako lappua seurakunnan diakoniatyö ja sosiaalitoimisto on antanut. Yhdistys on hoitanut ruokapankin, mutta ruokalappuja ihmiset saavat myös diakonialta ja sosiaalitoimistosta. Yhdistyksille ei annettu yhtään siirtymäaikaa. Yhtäkkisestä rahoituksen loppumisesta seurasi nippu ongelmia. Miten maksetaan vuokrat? Irtisanomisaika on keskimäärin kolme kuukautta, ja yhdistysten on lähdettävä tiloistaan viimeistään 30.4.2008.

Kysymykseksi nousee mm. se, minne laiteetaan yhdistyksen omistamat tavarat (toimiston koneet, laitteet, pöydät, arkisto, kahvion astiasto jne.). Miten maksetaan työntekijöiden palkat? Toimistoa, kahviota ja kirpputoria ei hetkessä ajeta alas eikä ilman työntekijöitä. Allekirjoittanut on hakenut palkkaansa palkkaturvasta. Miten selvittää veroista, joita verottaja määräsi yhdistykselle sen omasta varainhankinnasta? Onko nykyisen hallituksen tarkoitus ajaa vapaaehtoinen ja puolittain vapaaehtoinen järjestötoiminta ahdinkoon? Jos yhdistys ei selviä velvoitteistaan käytettyään kaikki keinot, niin jäävätkö rästit yhdistyksen vastuullisten henkilöiden vastattaviksi?

Nuorten työpajojen toimintojen turvaaminen ja yhteiskunnallisen syrjäytymisen ehkäisemi-

nen on tärkeää. Pitkäaikaistyöttömyys aiheuttaa ongelmia monille ihmisille. Monelle se on myös muuttunut pysyväksi työttömyydeksi. Pitkäaikaistyöttömien tilanteen helpottamiseksi olisi erityisen tärkeää kehittää työ- ja sosiaalihuollon yhteistoimintaa paikallistasolla. Tätä varten on jo asetettu työryhmä kehittämään koordinoitua malleja ja keinoja pitkäaikaistyöttömien palveluihin.

Pelkkä työpaikalla hankittu ammattitaito ei enää riitä muuttuvilla työmarkkinoilla, jos työntekijällä ei ole yleissivistäviä ja ammatillisia perusvalmiuksia. Työelämästä syrjäytymisen ehkäiseminen edellyttää ammatillisten ja yleissivistävien perusvalmiuksien parantamista erityisesti ikääntyvillä työntekijöillä. Nuorten kohdalla on varmistettava toteutettujen koulutus uudistusten lisäksi, että nuorten työpajatoiminnan jatkuvuus turvataan ja työpajojen toimintaa kehitetään. Erityistä huomiota on kiinnitettävä palvelujärjestelmien ulkopuolelle pudonneisiin ja elämänhallinnassaan vaikeuksissa oleviin nuoriin. Päihde- ja huumausainetilanne pahenee. Erityisesti nuorten huumausaineiden käytön ehkäisyyn on kiinnitettävä huomiota.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2009 talousarvioon momentille 32.30.51 lisäyksenä 1 500 000 euroa työttömien yhdistysten, nuorten työpajojen, katulähetysyhdistysten ja muiden vastaavien kolmannen sektorin toimijoiden työn turvaamiseksi.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2008

Lauri Oinonen /kesk